Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 79 на Министерски съвет от 13.04.2016 г. за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти (ПМС № 79 от 2016 г.)**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Пенка Иванова - директор на дирекция „Учебници и училищна документация“ в Министерството на образованието и науката	**Телефон и ел. поща:** тел.: 02 817 47 58 e-mail: p.ivanova@mon.bg

1.Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем: „Необходимост от синхронизиране на разпоредби на *Постановление № 79 на Министерския съвет от 13.04.2016 г. за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти* с влезли в сила изменения и допълнения в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)“

В брой 11 от 02.02.2023 г. на Държавен вестник е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. Една от обнародваните законови промени е в чл. 164[1] и е свързана със задължителното осигуряване за безвъзмездно ползване, от всички деца и от всички ученици от **I до XII клас включително**, на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти и електронно четими учебници за учебните предмети от общообразователната подготовка, учебните предмети майчин език, религия и хореография и по специалните предмети за учениците със сензорни увреждания. Посочената регулация е в сила от учебната 2024-2025 година.

Подзаконовата нормативна уредба за условията и реда за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, както и учебници и учебни комплекти, се съдържа в **ПМС № 79 от 2016 г**.

1 ЗПУО - Чл. 164, ал. 1 - „В системата на предучилищното и училищното образование се осигуряват за безвъзмездно ползване, от всички деца и от всички ученици от I до XII клас включително познавателни книжки, както и учебници и учебни комплекти и електронно четими учебници за учебните предмети по чл. 154, т. 1 и 3 и за специалните предмети по чл. 154, т. 5 при условия и по ред, определени от Министерския съвет.“

Проблемът, който е предмет на настоящата оценка на въздействието се поражда от това, че в настоящата редакция на ПМС № 79 от 2016 г. действа разпоредба (чл.1, ал. 3), която ограничава правото на безвъзмездно ползване на децата, които се обучават в самостоятелна организация и учениците в задължителна училищна възраст, обучаващи се в самостоятелна форма на обучение – по желание на ученика или родителя. Така текстът на чл. 1, ал. 3 от ПМС № 79 от 2016 г. противоречи на влязлата в сила от учебната 2024/2025 г. разпоредба в чл. 164 от ЗПУО, което изисква регулация, чрез която законовата и подзаконовата нормативна уредба да бъдат уеднаквени.

Освен горното в ПМС № 79 от 2016 г. е описан редът за подаването на заявки от съответните училища – държавни, общински и частни, и начинът на осигуряването им със средства за закупуване за безвъзмездно ползване на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти. В посочените училища следва да се добавят и духовните училища, които към момента не са предвидени в постановлението, но са част от определените в чл. 36 от ЗПУО училища – държавни, общински, частни или духовни.

Общият принцип, регламентиран в чл. 15, ал. 1 от Закона за нормативните актове (ЗНА)[2], урежда, че всеки нормативен акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове **от по-висока степен**. С оглед спазването на принципа, е необходимо да се инициира процедура за изменение и допълнение на ПМС № 79 от 2016 г, за да се адаптират относимите разпоредби в подзаконовата нормативна уредба към извършените законови промени и да се премахне текущото несъответствие в текстовете, уреждащи безвъзмездното ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти.

Регулацията е необходима и с цел продължаване и надграждане на провежданата политика от страна на Министерството на образованието и науката за осигуряване на равен достъп до образование на всички ученици и гарантиране на достъпа им до качествено училищно образование. Именно безвъзмездното осигуряване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти е един от „инструментите“ в подкрепа на принципа, заложен в чл. 3, ал. 2, т. 3 от ЗПУО [3] за равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и ученик.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на проблема не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

Описаното в раздел „Проблеми за решаване“ изменение и допълнение на ЗПУО налага необходимост от адаптиране на относимите разпоредби в подзаконовата нормативна уредба и в частност иницииране на

2 ЗНА - Чл. 15 (1) Нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен

[3] ЗПУО – чл. 3 (2) Образованието е национален приоритет и се реализира в съответствие със следните принципи:

т. 3 равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;

промени в ПМС № 79 от 2016 г. Това няма как да се осъществи без регулация в действащата нормативна рамка и изменение и допълнение на постановлението. Това води до извода, че в конкретния случай проблемът е от такова естество, че без промени в действащата нормативна уредба, е невъзможно да се стигне до разрешаването му.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цел:

Обща цел: Осигуряване на равен достъп до качествено предучилищно и училищно образование на всички деца и ученици.

Конкретна цел: Привеждане на разпоредбите на ПМС № 79 от 2016 г. в съответствие с приетите промени в ЗПУО, свързани с осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти на всички деца и ученици.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Очаква се предложените промени в ПМС № 79 от 2016 г. да окажат въздействие върху следните заинтересовани страни:

- Децата, които се обучават в самостоятелна организация – по данни на Министерство на образованието и науката (МОН) през учебната 2024-2025 година в самостоятелна организация на предучилищно образование се обучават 195 деца в 99 детски градини и училища;
- Учениците в задължителна училищна възраст, обучаващи се в самостоятелна форма на обучение – по желание на ученика или родителя. По данни на МОН през учебната 2024-2025 година 376 ученици в задължителна училищна възраст се обучават в самостоятелна форма в 169 училища;
- Учениците, които се обучават в духовни училища – по данни на МОН през учебната 2024-2025 година 407 ученици се обучават в 5 духовни училища;
- Училищата, като институции в системата на предучилищното и училищното образование;
- Педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование;
- Родителите и семействата на учениците, които са пряко заинтересовани от осигуряването за безвъзмездно ползване на учебници и учебни комплекти;
- Министерството на образованието и науката като институция, провеждаща държавната политика в областта на образованието;

- Издателствата на учебници и учебни комплекти.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При избор на вариант, характеризиращ се с непредприемане на абсолютно никакви действия, текущото положение ще се запази, в резултат на което идентифицираният проблем не би се разрешил. По този начин постановлението няма да се актуализира и синхронизира с действащите разпоредби на ниво закон.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В случай на бездействие няма да се изпълни заложеното в ЗНА изискване за съответствие на постановлението с другите нормативни актове от по-висока степен, в конкретния случай ЗПУО.

Същевременно, евентуално бездействие ще се отрази неблагоприятно върху кръга заинтересовани страни (подробно описани в т. 3 „заинтересовани страни“). При избор на Вариант 1 съществува риск децата, които се обучават в самостоятелна организация и учениците в задължителна училищна възраст, обучаващи се в самостоятелна форма на обучение – по желание на ученика или родителя, да не могат да се възползват от безвъзмездното ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти. Негативно въздействие ще има и върху останалите заинтересовани страни, например родителите, които по презумпция са тези, които осигуряват средствата за закупуване на учебници и учебни комплекти за своите деца.

При избора на този вариант на действие, негативен ефект ще има и върху духовните училища, които няма да бъдат включени в реда за подаването на заявки от училищата и начина на осигуряването им със средства за закупуване на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 няма да окаже влияние върху МСП.

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на ПМС № 79 от 2016 г.

В отговор на идентифицирания проблем се предлага приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на ПМС № 79 от 2016 г. Регулацията се налага с оглед направените промени в ЗПУО, чрез които **на всички деца и ученици** от I до XII клас включително за безвъзмездно ползване се осигуряват познавателни книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници за учебните предмети от общообразователната подготовка, учебните предмети майчин език, религия и хореография и по специалните предмети за учениците със сензорни увреждания. Осъществената промяна в закона налага след себе си необходимост от регулация в относимата подзаконова уредба и по-конкретно в ПМС № 79 от 2016 г.

При избора на този вариант на действие ще се инициира регулация в ПМС № 79 от 2016 г., като разпоредбите на подзаконовия нормативен акт ще се приведат в съответствие с текста на чл. 164, ал. 1 от ЗПУО. Така ще се премахне разпоредбата, която ограничава осигуряването на безвъзмездно ползване на познавателни книжки за децата, които се обучават в самостоятелна организация и учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници предназначени за учениците в задължителна училищна възраст, обучаващи се в самостоятелна форма на обучение – по желание на ученика или родителя.

Освен това се предлага в реда за подаването на заявки от училищата и начина на осигуряването им със средства за закупуване на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти да бъдат включени и духовните училища, като така ще бъдат обхванати всички училища съгласно чл. 36 от ЗПУО – държавни, общински, частни и духовни.[4]

Предлаганата регулация е в израз на една от водещите политики на МОН, свързана с осигуряването на равен достъп до предучилищно и училищно образование.

Необходимите средства за осигуряването за безвъзмездно ползване на познавателните книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници за всички деца и за всички ученици в детските градини и училища от системата на предучилищното и училищното образование са в рамките на разчетените разходи по функция „Образование“ с проекта на бюджет за 2025 г. и бюджетната прогноза за периода 2026 – 2028 година.

С оглед на гореизложеното, прилагането на мерките, предвидени за изпълнението на Вариант 2, ще разреши описания проблем. В този смисъл се препоръчва избора и приложението му.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Чрез прилагане на този вариант на действие ще се уеднакви подзаконовата и законовата нормативна уредба. Така между нормативните актове ще се постигне йерархична съгласуваност, което е заложено като

4 ЗПУО чл. 36 – „Училищата са държавни, общински, частни или духовни.“

основен принцип в ЗНА.

Същевременно Вариант 2 ще допринесе за гарантиране на законоустановените права на всички деца и ученици от системата на предучилищното и училищното образование по отношение на безвъзмездното осигуряване за ползване на познавателните книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници, независимо от формата им на обучение и вида на училището, в което се обучават. Това е от основно значение за осигуряването на равен достъп на всички деца и ученици до качествено предучилищно и училищно образование.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания не се установяват отрицателни въздействия върху заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 2 няма да окаже влияние върху МСП.

Административна тежест: Вариант 2 няма да окаже въздействие върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“ - В конкретния случай този вариант е неприложим, тъй като решаването на проблема е възможно единствено чрез изменение на действащата нормативна уредба**.**

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	Цел: Привеждане на разпоредбите на ПМС № 79 от 2016 г. в съответствие с приетите промени в ЗПУО, свързани с осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти на всички деца и ученици.	3	1
Ефикасност	Цел: Привеждане на разпоредбите на ПМС № 79 от 2016 г. в съответствие с приетите промени в ЗПУО, свързани с осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти на всички деца и ученици.	3	1

Съгласуваност	Цел: Привеждане на разпоредбите на ПМС № 79 от 2016 г. в съответствие с приетите промени в ЗПУО, свързани с осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти на всички деца и ученици.	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По идентифицирания проблем се установи, че изборът на Вариант 2 и предприемане на регулаторни мерки би бил най-подходящ за прилагане.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към осигуряването на равен достъп до качествено предучилищно и училищно образование на всички деца и ученици.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Проектът на Постановление не засяга МПС.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. ПМС № 79 от 2016 г.;
2. Закон за предучилищното и училищното образование;
3. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Пенка Иванова, директор на дирекция „Учебници и училищна документация“ в Министерството на образованието и науката

Дата: 27.02.2025 г.

Подпис:

28.2.2025 г.

X

Пенка Иванова
Директор на дирекция УУД
Signed by: Penka Dobreva Ivanova